

Ce trebuie să știți despre apel:

1. Apelul poate îmbrăca mai multe forme:

✓ Dacă sunteți reclamant și, prin hotărârea pronunțată în cauza în care ați avut calitate de parte, vi s-a respins acțiunea, împotriva hotărârii puteți formula apel. Această formă a apelului este apelul principal.

✓ Dacă sunteți intimat în cauza în care partea adversă a declarat apel și tindeți la schimbarea hotărârii primei instanțe, puteți, prin cerere proprie, să aderați la apelul principal. Această formă a apelului este apelul incident.

✓ Dacă, într-o cauză în care, la judecata în primă instanță, au fost doi pârâți, iar prin hotărâre doar față de un pârât au fost admise pretențiile reclamantului, acest pârât poate declara apel principal, pentru schimbarea hotărârii. La rândul său, reclamantul, în apelul pârâtului, poate avea interes să declare apel împotriva celuilalt intimat-pârât, care să fie obligat la plata sumei solicitate, dacă se va admite apelul principal. Această formă a apelului este apelul provocat.

2. Hotărârile judecătorești supuse apelului:

✓ Hotărârile date în primă instanță de judecătorii și tribunale, indiferent dacă prin ele s-a judecat sau nu fondul pricinii, dacă legea nu prevede că hotărârea este fără drept de apel. În *Ghidul de orientare pentru justițiabili* referitor la competența materială a instanțelor, sunt arătate cauzele care sunt de competența judecătorilor și tribunalelor în primă instanță.

✓ Legea prevede că sunt hotărâri judecătorești care nu sunt supuse apelului, cum ar fi: hotărârile judecătorești pronunțate în primă instanță în cererile introduse pe cale principală având ca obiect: pensii de întreținere, litigii al căror obiect au valoare de până la 1 miliard lei inclusiv, atât în materie civilă, cât și în materie comercială, acțiuni posesorii, hotărârile judecătorești prin care se soluționează plângerile împotriva hotărârilor autorităților administrației publice cu activitate jurisdicțională și ale altor organe cu astfel de activitate (dacă legea nu prevede altfel etc).

✓ Împotriva încheierilor pronunțate de instanță pe parcursul judecării cauzei, puteți declara apel doar odată cu apelul declarat împotriva hotărârii care a soluționat cauza, excepție în cazul în care prin încheiere s-a întrerupt cursul judecării.

✓ De asemenea, trebuie să cunoașteți că puteți declara separat apel împotriva unor încheieri, cum ar fi: încheierea de îndreptare a erorilor materiale și încheierea de lămurire a hotărârii (dacă și hotărârea vizată este supusă apelului) etc.

După pronunțarea hotărârii, în fața instanței sau ulterior, prin înfățișare în fața președintelui instanței ori prin înscris autentic, puteți declara că renunțați la calea de atac. Dacă ați renunțat expres la apel, cu privire la o hotărâre judecătorească, trebuie să știți că nu mai aveți dreptul la apel.

3. Cine poate declara apel:

✓ Persoanele care au avut calitate de parte în proces la judecata în primă instanță (reclamant, pârât, intervenient). Dacă ați avut calitate de intervenient în interesul unei părți din proces, legea prevede că puteți declara apel doar dacă și partea în favoarea căreia ați intervenit, a exercitat calea de atac.

Nu este suficient să aveți doar calitate de parte pentru a declara apel, ci trebuie să justificați că sunteți interesat în exercitarea căii de atac, adică hotărârea vă este nefavorabilă.

✓ Avocatul care v-a asistat la judecarea pricinii, chiar dacă nu l-ați împuternicit în acest sens, poate să declare apel împotriva hotărârii. Însă, pentru susținerea apelului, trebuie să încheiați o nouă împuternicire avocațială cu acesta. Dacă apelul este declarat de un avocat care nu v-a asistat în primă instanță și nici nu a fost angajat de dumneavoastră în acest sens, trebuie să confirmați în instanță că vă însușiți apelul (confirmarea poate fi făcută și după împlinirea termenului de apel).

✓ Procurorul – indiferent dacă a participat sau nu la judecată în primă instanță, poate să declare apel împotriva oricăror hotărâri, în condițiile legii.

✓ Sunt și cazuri în care persoane care nu au participat la judecată în primă instanță, nici personal nici prin reprezentare, pot declara apel.

✓ Părțile, în apel, poartă denumirea de apelant și intimat.

4. Termenul de apel:

✓ În cazul apelului principal, termenul este de *15 zile* de la comunicarea hotărârii, dacă legea nu dispune altfel. Acest termen se calculează pe zile libere, adică ziua în care începe să curgă și ziua în care se împlinește termenul de apel nu intră în calcul.

Există situații în care legea prevede *un alt termen de apel*, decât cel de 15 zile (exemplu - în materie de divorț, termenul de apel este de 30 de zile de la comunicarea hotărârii). Însă modul de calcul al termenului, indiferent de durata acestuia, este același.

Este important să mai cunoașteți că dacă faceți apel înainte de comunicarea hotărârii, se consideră că hotărârea v-a fost comunicată la data depunerii cererii de apel și deci acesta este momentul de la care începe să curgă termenul de apel.

De asemenea, dacă solicitați comunicarea hotărârii către partea adversă, această cerere echivalează cu comunicarea hotărârii către dumneavoastră, iar termenul de apel pentru dumneavoastră începe să curgă de la această dată.

În cazul în care comunicarea hotărârii v-a fost făcută odată cu somația de executare, de la această dată începe să curgă termenul de apel.

✓ Apelul incident îl puteți exercita după împlinirea termenului de apel și până la prima zi de înfățișare în apel.

✓ De asemenea, apelul provocat se declară după împlinirea termenului de apel dar numai până la prima zi de înfățișare.

Ce trebuie să mai cunoașteți referitor la termenul de apel:

✓ Dacă partea interesată să declare apel, deci partea care a pierdut procesul, moare înainte de împlinirea termenului de apel, instanța va face recomunicarea hotărârii pe numele tuturor moștenitorilor, la ultimul domiciliu al defunctului, iar de la această dată va începe să curgă un nou termen de apel.

Această situație vizează doar cazul în care termenul de apel curge de la comunicarea hotărârii, nu și atunci când termenul curge de la pronunțarea hotărârii.

✓ Dacă în proces ați fost reprezentat de un mandatar, căruia i s-a comunicat hotărârea judecătorească, iar acesta a decedat, se va face o nouă comunicare a hotărârii la adresa dumneavoastră, iar termenul de apel va începe să curgă din nou de la această dată.

Atenționarea de la cazul precedent este valabilă și-n această situație.

✓ Dacă ați avut calitate de parte în proces și sunteți interesat în exercitarea apelului împotriva hotărârii pronunțate de prima instanță și nu ați putut exercita apelul în termen din cauza unei împrejurări mai presus de voința dumneavoastră (exemplu – ați fost internat în spital) trebuie să declarați apel în termen de 15 zile de la data încetării împiedicării.

Odată cu cererea de apel, arătați și motivele care v-au împiedicat să declarați apel, depuneți dovezi în acest sens, iar instanța va analiza în ce măsură cererea dumneavoastră de repunere în termen de apel este întemeiată.

✓ Dacă nu vă conformați dispozițiilor legale referitoare la termenul de exercitare a apelului, apelul dumneavoastră va fi respins ca tardiv formulat.

5. Ce trebuie să cuprindă cererea de apel:

- numele, domiciliul sau reședința părților, ori, pentru persoanele juridice, denumirea și sediul, precum și, după caz, numărul de înmatriculare în registrul comerțului sau de înscriere în registrul persoanelor juridice, codul fiscal și codul bancar. Dacă locuiți în străinătate trebuie să indicați și domiciliul ale în România, unde urmează să vi se facă comunicările privind procesul;

- hotărârea care se atacă (numărul, data pronunțării, instanța și dosarul în care s-a pronunțat);

- motivele pentru care apreciați că hotărârea pe care o apelați este nelegală și netemeinică (motivele de fapt și de drept);

- dovezile pe care le invocați în soluționarea apelului;

- semnătura.

✓ Motivarea apelului se poate face până la prima zi de înfățișare, respectiv când procedura de citare este legal îndeplinită iar părțile pot pune concluzii în fond (prima zi de înfățișare nu este întotdeauna primul termen de judecată). *Deci puteți motiva apelul fie odată cu declarația de apel, fie separat, până la prima zi de înfățișare.*

Dacă nu arătați care sunt motivele pentru care apreciați că hotărârea primei instanțe este nelegală și netemeinică, instanța de apel va analiza apelul declarat în raport de mijloacele de apărare și dovezile de la prima instanță fără a lua în considerare alte motive noi, ce nu au fost avute în vedere de prima instanță.

✓ În cererea de apel trebuie să arătați care sunt dovezile pe care le veți administra, iar dacă faceți referire la înscrisuri trebuie să le alăturați cererii de apel în atâtea exemplare câte părți sunt, inclusiv pentru instanță. Dacă sunt în limbă străină, sau cu litere vechi, trebuie să depuneți traduceri sau copii cu litere latine, certificate. Dacă solicitați proba cu martori trebuie să indicați numele și adresele martorilor, iar dacă solicitați proba cu interogatoriul părții, trebuie să solicitați înfățișarea acesteia în persoană. Această cerință poate fi împlinită până la prima zi de înfățișare.

Instanța de apel poate administra probele noi pe care le doriți doar dacă le-ați propus prin motivele de apel. Altfel, administrarea de probe noi se poate face de către instanța de apel doar dacă necesitatea acestora rezultă din dezbateri.

✓ Cât privește semnătura cererii de apel, lipsa acesteia poate fi împlinită la prima zi de înfățișare următoare termenului la care s-a invocat excepția, dacă nu ați fost prezent la termenul la care s-a invocat lipsa semnăturii dumneavoastră de pe cererea de apel.

6. Cererea de apel se depune la instanța a cărei hotărâre se atacă, sub sancțiunea nulității.

Această prevedere legală se referă numai la declarația de apel, deoarece motivele de apel formulate separat se depun până la prima zi de înfățișare și se depun direct la instanța de apel.

✓ De asemenea, apelul incident sau apelul provocat se depun direct la instanța de apel.

✓ Este foarte important să cunoașteți că cererea de apel se depune în atâtea exemplare câți intimați sunt. Dacă depuneți cererea de apel personal și nu aveți copiile necesare, vi se va cere să le depuneți în termen de 24 de ore, în vederea comunicării și veți semna pe exemplarul care rămâne la instanță că ați luat la cunoștință despre această obligație. *Este în interesul părții să se conformeze acestei cerințe deoarece, în caz contrar, instanța va fi nevoită să acorde un alt termen de judecată pentru a comunica tuturor părților cererea depusă.*

✓ La cererea de apel trebuie să anexați dovada achitării taxei judiciare de timbru și timbru judiciar.

✓ Puteți depune cererea de apel direct sau prin poștă. Dacă depuneți personal cererea de apel, la cerere, vi se poate elibera dovadă scrisă.

✓ Cererea de apel formulată de dumneavoastră învestește instanța de apel și suspendă executarea hotărârii atacate.

7. Aspecte cu privire la judecata apelului:

✓ Dacă sunteți intimat, veți fi citat cu copie de pe motivele de apel și de pe înscrisurile invocate de apelant.

✓ Dacă nu ați primit copie de pe motivele de apel și de pe dovezile invocate de apelant, puteți cere la prima zi de înfățișare, un termen înăuntrul căruia să depuneți întâmpinare.

✓ Dacă lipsiți la prima zi de înfățișare, iar instanța constată că nu și s-au făcut comunicările legale, are obligația să dispună amânarea judecării cauzei și efectuarea comunicării.

✓ Trebuie să fiți citat cu cel puțin 15 zile înainte de termenul de judecată fixat (în cauzele urgente 5 zile), astfel încât să aveți timpul necesar pentru pregătirea apărării. Dacă acest termen nu a fost respectat, puteți solicita termen pentru pregătirea apărării.

✓ Dacă locuiți în străinătate, citația va cuprinde mențiunea că aveți obligația să vă alegeți domiciliul în România, unde vi se vor face toate comunicările privind procesul. *Dacă nu vă conformați acestor obligații, comunicările se vor face prin scrisoare recomandată în care se vor menționa actele ce vi se comunică, iar*

recipisa de predare la Poșta Română a scrisorii ține loc de dovadă de îndeplinire a procedurii.

✓ Citația trebuie să cuprindă mențiunea că aveți obligația să depuneți întâmpinare cu cel puțin 5 zile înainte termenului de judecată. *În caz contrar, nu mai aveți posibilitatea să propuneți probe și să invocați excepții, ci vă puteți apăra discutând doar temeinicia dovezilor și susținerilor părții adverse.*

✓ Citația trebuie să vă fie înmănată cu cel puțin 5 zile înainte termenului de judecată (în cauzele urgente, termenul poate fi mai scurt).

✓ Pe tot parcursul procesului, indiferent de calitatea pe care o aveți, apelant sau intimat, vă puteți prezenta personal în instanță pentru a vă susține apelul, sau puteți împuternici o persoană în acest sens (avocat sau altă persoană decât avocat).

✓ Dacă din culpa dumneavoastră apelul a rămas în nelucrare timp de un an în materie civilă sau 6 luni în materie comercială, instanța poate constata perimarea acestuia.